

ZAŁĄCZNIK 3¹.

STRUKTURA (ZARYS) RAPORTU KOŃCOWEGO RAP ORAZ METODYKA JEGO PRZYGOTOWANIA WRAZ Z PRZYKŁADOWYMI PYTANIAM I DO ANKIETOWYCH BADAŃ JAKOŚCIOWYCH EX POST.

---

¹ Dodany w ramach aktualizacji nr 2 do RPF

I. Metodyka przygotowania raportu końcowego z implementacji Planu Pozyskiwania Nieruchomości i Przesiedleń (Raport końcowy RAP)

1. Analiza ilościowa – oparta na danych liczbowych zebranych z różnych źródeł i obejmująca następujące kroki:

- a) zebranie danych ilościowych – dane powinny obejmować (ale nie są ograniczone): liczbę i charakterystykę PAP (osoby fizyczne/gospodarstwa domowe, podmioty prawne itp.), rodzaj i zakres wpływu, powierzchnię zajęcia nieruchomości, rodzaj zajęcia nieruchomości (zajęcia stałe, zajęcia czasowe, trwałe ograniczenia (TO), inne straty poniesione w związku z realizacją inwestycji (np. elementy składowe gruntu, budynki), wysokość ustalonego odszkodowania, termin zajęcia, termin wypłaty odszkodowania za zajęcia stałe oraz inne oddziaływania, termin rozpoczęcia robót. Dane powinny zostać pozyskane m.in. z następujących źródeł:
  - PPNiP,
  - decyzje PNRI, ZRID, ULLK lub inne decyzje wyłączeniowe,
  - decyzje ustalające wysokość odszkodowania,
  - operaty szacunkowe sporządzone przez niezależnych rzeczoznawców,
  - porozumienia ustalające wysokość odszkodowania,
  - dowody księgowe wypłat odszkodowań,
  - umowy służebności,
  - harmonogram realizacji robót, umowy Wykonawcy z właścicielami nieruchomości podlegających zajęciom czasowym, protokoły wejścia i zejścia z nieruchomości (dot. zajęć czasowych),
  - Skargi PAP/wnioski PAP/uzgodnienia z PAP w ramach indywidualnych konsultacji,-informowania;
- b) klasyfikacja danych – klasyfikacja oddziaływania na PAP w zależności od zakresu i rodzaju wpływu (tymczasowy/stały, istotny/mały) oraz wystąpienia przesiedlenia ekonomicznego lub fizycznego;
- c) analiza danych – sklasyfikowane dane zostaną poddane analizie statystycznej, aby zidentyfikować trendy, korelacje i ewentualne odchylenia, w tym wpływ czasu pomiędzy zajęciem nieruchomości/innymi oddziaływaniami a otrzymaniem pełnej rekompensaty przez PAP;
- d) porównanie zebranych danych z danymi wyjściowymi ze studium socjoekonomicznego, które powinny być punktem odniesienia dla przeprowadzanej oceny ex post.

2. Analiza jakościowa – oparta na danych nie liczbowych, umożliwiającą głębsze spojrzenie na doświadczenia PAP. Analiza ta powinna obejmować:

- a) dobrowolną ankietyzację (przy pomocy przykładowych pytań zawartych w punkcie III niniejszego załącznika do przeprowadzenia ankiet jakościowych) wśród PAP² oraz liderów społeczności lokalnej (np. sołtysów, przedstawicieli miejscowych stowarzyszeń, radnych, wójtów/burmistrzów/prezydentów miast itp.);
- b) opracowanie studiów przypadku – opis konkretnych (doświadczeń) przypadków przesiedlenia/wyłączenia, napotkanych problemów oraz rezultatów podjętych działań (dobre praktyki i wnioski);

---

² Badanie (ankieta) powinno dołożyć wszelkich starań, aby objąć 100% PAP, którzy spotkali się z: (i) wpływem na źródła utrzymania (przesiedlenia ekonomiczne); (ii) tymczasowym lub trwałym fizycznym przesiedleniem; (iii) utratą znacznej powierzchni nieruchomości rolnych (można przyjąć ogólną zasadę 30% powierzchni produkcyjnej całego gospodarstwa rolnego). W przypadku pozostałych PAP można wybrać reprezentatywną próbę, która pozwoli na zebranie doświadczeń (danych) w różnych obszarach i rodzajach wpływu.

- c) interpretacja danych – dane z wywiadów kwestionariuszowych będą uzupełniane analizami studiów przypadku. Pozwoli to na pełne zrozumienie implikacji przesiedlenia/wywłaszczenia, a także na ocenę problemów oraz pozytywnych doświadczeń PAP.
3. Synteza i raportowanie – wyniki analizy ilościowej oraz jakościowej zostaną ujęte w raporcie końcowym RAP, którego celem jest ocena, czy proces pozyskania nieruchomości oraz rezultaty tego procesu pozwoliły PAP utrzymać lub poprawić ich poziom życia, tzn. czy nie znaleźli się w gorszej sytuacji. Pozwoli to na kompleksowe zrozumienie wpływu projektu na PAP i społeczność lokalną, a także na identyfikację ewentualnych problemów, sformułowanie stosownych wniosków oraz wskazanie rekomendacji na przyszłość dla realizacji nowych projektów.

II. Struktura raportu końcowego RAP

1. Wprowadzenie:

- a) krótkie przypomnienie celu raportu i jego znaczenia w kontekście OP 4.12 Involuntary Resettlement Banku Światowego;
- b) podsumowanie kontekstu Projektu, w tym oczekiwane korzyści wynikające z inwestycji w zakresie ograniczenia ryzyka powodziowego, a także informacje określające zakres wywłaszczeń nieruchomości i przesiedleń;
- c) wskazanie czy zakres rzeczowy inwestycji nie uległ zmianie w stosunku do jego charakterystyki wskazanej w PPNiP oraz czy były opracowane aktualizacje/suplementy do PPNiP.

2. Podsumowanie głównych działań zrealizowanych w ramach Projektu:

- a) opis działania procedur dotyczących pozyskiwania nieruchomości – informacja dotycząca zastosowania procedur prawnych i administracyjnych opisanych w PPNiP, podczas implementacji PPNiP, wskazanie ewentualnych luk/niezgodności, które wymagały zastosowania instrumentów korygujących;
- b) konsultacje społeczne – opis zastosowanej procedury konsultacji społecznych oraz indywidualnych spotkań z PAP prowadzonych na etapie przygotowania projektu budowlanego oraz opracowania -i implementacji PPNiP. Jeżeli są – wskazanie danych ilościowych (liczba odbytych spotkań ogółem, liczba spotkań z poszczególnymi PAP);
- c) uzyskane decyzje administracyjne;
- d) rejestr wywłaszczeń – dane ilościowe dotyczące pozyskiwania nieruchomości (dane zanonimizowane);
- e) odszkodowania i rekompensaty – informacje dot. środków odszkodowawczych, rekompensat i działań minimalizujących podjętych w ramach realizacji Projektu (dane zanonimizowane);
- f) procent PAP (nieruchomości), którzy odwołali się od początkowej wartości szacunkowej nieruchomości zaproponowanej w ramach PPNiP, procent PAP (nieruchomości) którzy uzyskali wyższą wycenę w wyniku procesu odwoławczego oraz czas od wywłaszczenia nieruchomości do ostatecznego załatwienia sprawy.

3. Funkcjonowanie mechanizmu rozpatrywania skarg i wniosków (GRM - *grievance redress mechanism*):

- a) opis działania mechanizmu rozpatrywania skarg i wniosków (GRM) – skrócony opis przyjętego w PPNiP z odniesieniem się do tego, czy system ten był zachowany na etapie realizacji PPNiP, wskazanie ewentualnych luk/niezgodności, które wymagały zastosowania instrumentów korygujących;

- b) zestawienie skarg i wniosków – z monitoringu skarg, w tym: data skargi, podmiot wnoszący skargę, przedmiot/istota skargi, sposób rozwiązania (dane zanonimizowane) – w tym czy skarga została skierowana do Banku Światowego, czy też była zarządzana w całości przy zastosowaniu mechanizmu skarg i wniosków;
- c) wnioski – podsumowanie efektywności działania mechanizmu rozpatrywania skarg i wniosków.

4. Monitoring implementacji PPNiP:

- a) opis metodyki – opis sposobu i metod prowadzenia monitoringu PPNiP w trakcie jego implementacji, opis metodyki oceny skuteczności implementacji PPNiP przyjętej w raporcie końcowym;
- b) wpływ projektu na PAP i społeczność lokalną (analiza wpływu projektu na PAP i społeczność lokalną wykonana w oparciu o analizy ilościowe i jakościowe);
- c) opis studiów przypadku – opis doświadczeń, w tym problemów związanych z wywłaszczeniami nieruchomości oraz działań podejmowanych w celu ich rozwiązania (zob. w tym zakresie rozdział 3.3 RPF - Analiza niespójności i instrumenty korygujące);
- d) ocena podjętych działań oraz osiągnięcia celu określonego w PPNiP. Rekomendacje – wskazanie obszarów, w których mogłaby nastąpić poprawa oraz sformułowanie rekomendacji dotyczących usprawnienia procedur dotyczących wywłaszczeń i odszkodowań na przyszłość dla realizacji nowych projektów.

5. Wnioski i podsumowanie – podsumowanie procesu implementacji PPNiP w kontekście przeprowadzonych w raporcie analiz. Wskazanie osiągnięć, wyzwań i działań podejmowanych w celu przeprowadzenia procesu wywłaszczeń zgodnie z OP 4.12 oraz w kontekście zabezpieczeń oraz czy udało się osiągnąć cele „nie wyrządzenia szkód”/lub pozostawienie PAP na tym samym lub lepszym poziomie socjoekonomicznym.

III. Przykładowe pytania do ankietowych badań jakościowych ex post

Należy przeprowadzić ankietę z wybraną grupą PAP oraz z liderami społeczności lokalnej, aby zrozumieć ich doświadczenia z procesem LA&RAP (dalej „proces”), a także wyniki tych PAP, upewniając się, że nie zostali oni pozostawieni w gorszej sytuacji niż przed zajęciem ich nieruchomości. Przygotowując pytania do ankiety, ważne jest aby formułować je w taki sposób, aby unikać subiektywizmu.

JRP powinny opracować odpowiedni zestaw pytań z uwzględnieniem rodzaju PAP, który będzie podlegał ankietyzacji oraz obejmujący ocenę: (i) wpływu/kompensacji oraz (ii) procesu.

Poniżej przedstawiono przykładowe pytania, które można umieścić w ankiecie:

1. Jak Pana/Pani zdaniem budowa Zbiornika/realizacja inwestycji przeciwpowodziowej wpłynęła na Pana/Panią i Pana/Pani najbliższych?
  - a) zdecydowanie pozytywnie
  - b) pozytywnie
  - c) ani pozytywnie, ani negatywnie
  - d) negatywnie
  - e) zdecydowanie negatywnie
2. Jak Pana/Pani zdaniem budowa zbiornika/realizacja inwestycji przeciwpowodziowej wpłynęła na społeczność w jakiej Pan/Pani mieszka?
  - a) zdecydowanie pozytywnie
  - b) pozytywnie
  - c) ani pozytywnie, ani negatywnie
  - d) negatywnie

- e) zdecydowanie negatywnie
3. Czy przed rozpoczęciem budowy Zbiornika/realizacją inwestycji przeciwpowodziowej miał Pan/Pani obawy związane z realizacją inwestycji?
- a) tak (jeśli tak to pytanie 4)
b) nie
c) trudno powiedzieć
4. Czy Pana/Pani zdaniem to czego się Pan/Pani wcześniej obawiał/a potwierdziło się na etapie realizacji inwestycji ?
- a) zdecydowanie tak
b) raczej tak
c) ani tak, ani nie
d) raczej nie
e) zdecydowanie nie
5. [Pytanie do sołtysów i gmin] Czy Pana/Pani zdaniem Inwestor podjął wystarczające działania by złagodzić skutki budowy Zbiornika/realizacji inwestycji przeciwpowodziowej?
- a) zdecydowanie tak
b) raczej tak
c) ani tak, ani nie
d) raczej nie
e) zdecydowanie nie

Jeżeli tak, to jakie .....

.....

.....

.....

6. Czy może Pan/Pani ocenić w skali od 1 do 10 czy budowa zbiornika//realizacja inwestycji przeciwpowodziowej wpłynęła na Pana/Pani i Pana/Pani najbliższych?

Zdecydowanie negatywnie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Zdecydowanie pozytywnie
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-------------------------

7. Czy może Pan/Pani ocenić w skali od 1 do 10 czy budowa zbiornika//realizacja inwestycji przeciwpowodziowej wpłynęła na społeczność w jakiej Pan/Pani zamieszkuje?

Zdecydowanie negatywnie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Zdecydowanie pozytywnie
-------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	-------------------------

8. Czy w związku z budową zbiornika/realizacją inwestycji przeciwpowodziowej udało się utrzymać sytuację społeczno-ekonomiczną Pana/Pani gospodarstwa domowego i nieruchomości na poziomie sprzed realizacji projektu?
- a) zdecydowanie tak
b) raczej tak
c) ani tak, ani nie
d) raczej nie
e) zdecydowanie nie
9. Czy budowa zbiornika/realizacja inwestycji przeciwpowodziowej wpłynęła na źródła przychodów lub utrzymania Pana/Pani gospodarstwa domowego?
- a) zdecydowanie tak
b) raczej tak
c) ani tak, ani nie

- d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie
10. Czy budowa zbiornika/realizacja inwestycji przeciwpowodziowej przyczyniła się do poprawy warunków życia i/lub źródeł utrzymania Pana/Pani gospodarstwa domowego?
- a) zdecydowanie tak
  - b) raczej tak
  - c) ani tak, ani nie
  - d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie
11. Czy informacje przekazane Panu/Pani w trakcie procesu na temat zidentyfikowanych oddziaływań oraz planowanych środków kompensacyjnych/łagodzących były wystarczające?
- a) zdecydowanie tak
  - b) raczej tak
  - c) ani tak, ani nie
  - d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie
12. Czy był Pan/Pani świadomy/a, że wpływy oraz środki kompensacyjne oraz procedury ich oceny i realizacji zostały opisane w RAP?
- a) tak, i miałem dostęp do kopii RAP
  - b) tak, ale nie wiedziałem/łam, jak uzyskać dostęp do kopii RAP
  - c) nie jestem pewien/pewna
  - d) nie
13. Czy otrzymane przez Pana/Panią odszkodowanie było wystarczające, aby zrekompensować/odtworzyć spowodowane budową zbiornika/inwestycją przeciwpowodziową oddziaływanie/utracony majątek?
- a) zdecydowanie tak
  - b) raczej tak
  - c) ani tak, ani nie
  - d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie
14. Czy otrzymał Pan/Pani odszkodowanie w uzgodnionym terminie?
- a) zdecydowanie tak
  - b) raczej tak
  - c) ani tak, ani nie
  - d) raczej nie
  - e) zdecydowanie nie
15. Czy otrzymał Pan/Pani jasne informacje na temat czasu oddziaływania/zajęcia nieruchomości oraz czy planowany czas oddziaływania różniły się od rzeczywistego?
- a) tak (jeśli tak to pytanie 16)
  - b) nie
  - c) trudno powiedzieć
16. Jeśli odpowiedź na pytanie 15 była twierdząca, to jaki wpływ na Pana/Pani gospodarstwo domowe oraz/lub działalność gospodarczą miała ta różnica w czasie oddziaływania/zajęcia nieruchomości?
- a) nie miała wpływu
  - b) znaczący wpływ
  - c) nieznaczący wpływ

d) trudno powiedzieć

17. Czy otrzymał Pan/Pani odszkodowanie zgodnie z zasadami określonymi w RAP?

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) ani tak, ani nie
- d) raczej nie
- e) zdecydowanie nie

18. Czy wiedział Pan/Pani gdzie się udać i jak w łatwy sposób rozwiązać problemy lub skargi związane z wywłaszczeniem nieruchomości/przesiedleniem i/lub ogólnie z realizowaną inwestycją?

- a) tak
- b) trudno powiedzieć
- c) nie

19. Jak Pan/Pani postrzega zastosowany w ramach procesu sposób zaangażowania interesariuszy, w tym osób na które budowa zbiornika/inwestycja przeciwpowodziowa oddziałuje?

- a) zdecydowanie pozytywnie
- b) pozytywnie
- c) ani pozytywnie, ani negatywnie
- d) negatywnie
- e) zdecydowanie negatywnie

20. Jakie były główne trudności w otrzymaniu odszkodowania?

- a) trudności nie wystąpiły
- b) głównymi trudnościami były: .....

21. (Dla PAP, którzy zostali fizycznie przesiedleni) Jak Pan/Pani ocenia przeprowadzony proces zajmowania/wywłaszczenia/przesiedlenia?, czy było wystarczająco dużo czasu na przeprowadzkę do nowego miejsca zamieszkania, jakiego rodzaju wsparcie zostało Państwu udzielone i jak oceniacie nowe warunki mieszkaniowe i życiowe w porównaniu ze starymi?

.....
.....
.....